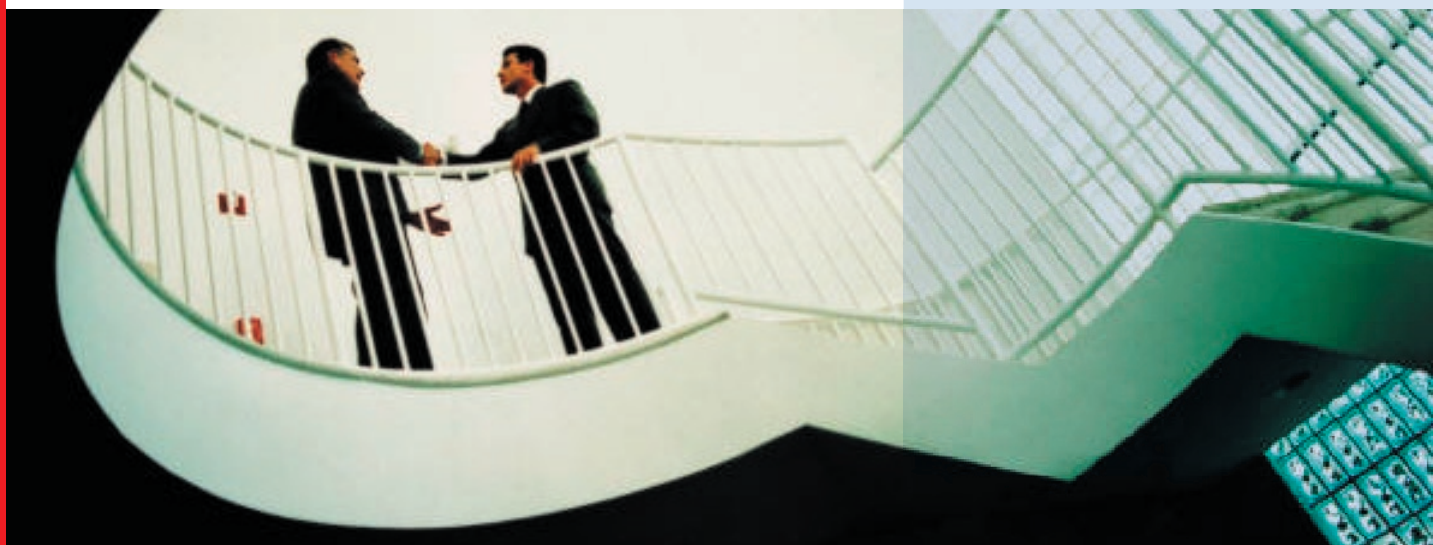

Harjoittelun kehittämishanke 2006

**Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden
ja hallinnon alan työrengas
Loppuraportti**

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS YRKESHÖGSKOLA

SISÄLLYSLUETTELO

1. Taustaa	2
2. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan työrengas	3
3. Suositukset	4
4. Ohjattu harjoittelu yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla	5
4.1 Harjoittelun tavoitteet	5
4.2 Harjoittelu käytännössä	6
4.3 Harjoittelun hyväksiluku	7
4.4 Harjoittelun ajoitus ja kesto	7
4.5 Harjoittelun ohjaus	7
4.6 Harjoitteluprosessin kulku	8
4.7 Harjoittelun resursointi	10
4.8 Harjoittelun arviointi	10

Liitteet:

Liite 1: Tradenomiopiskelijan osaaminen harjoitteluun lähtiessä

Liite 2: Odotukset harjoittelupaikalle

1. TAUSTAA

Koulutuksen ja työelämän yhteistyö ja niiden väliset suhteet ovat nousseet kehittämisen kohteeksi Suomessa ja muualla maailmassa eri koulutusasteilla. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa nopeat työelämän muutokset, väestön ikärakenteen muutokset ja tekniikan kehittyminen. On korostettu tietoon perustuvaa osaamista, mutta katsottu toisaalta, että oppilaitoksissa tarjottavan opetuksen ohella aidoissa työympäristöissä hankitut taidot ovat välittömästi sovellettavissa työelämään ja edistävät opiskelijoiden työllistymistä. Koulutuksen ja työelämän välisistä yhteistyömuodoista harjoittelulla on tärkeä rooli. Suomen koulutusjärjestelmässä harjoittelu kuuluu osana tutkintoihin niin toisella asteella kuin korkea-asteen koulutuksessakin.

Ammattikorkeakoulut perustettiin profiililtaan käytännöllisiin asiantuntijatehtäviin valmistaviksi korkeakouluiksi ja harjoittelun liittäminen kaikkiin tutkintoihin ratkaistiin jo kokeilulainsäädännön yhteydessä. Ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä siirryttiin keskiasteen ammatillisen koulutuksen keskitetysti ohjatusta opetussuunnitelmatyöstä alueellisesti hajautettuun suunnittelu- ja kehitystyöhön. Tämän seurauksena muun muassa harjoitteluun ja sen järjestämiseen liittyvät ratkaisut siirtyivät yksittäisten ammattikorkeakoulujen vastuulle.

Ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvan harjoittelun tavoitteista säädetään Valtioneuvoston asetuksella ammattikorkeakouluista (352/2003). *Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.* Opetusministeriö päättää kunkin ammattikorkeakoulun koulutusohjelman osalta tutkintoon sisältyvän harjoittelun laajuudesta opintopisteinä ja tutkintoihin kuuluu harjoittelua koulutusohjelmasta riippuen 30–120 opintopistettä. Muilta osin historia heijastuu edelleen ammattikorkeakoulujen harjoittelun toteutuksiin. Harjoittelu erottaa ammattikorkeakoulussa suoritettut tutkinnot tiedekorkeakouluissa suoritetuista tutkinnoista. Sitä on mahdollista käyttää tärkeänä ammattikorkeakoulua ja siellä suoritettavia tutkintoja profiloivana ja lisäarvoa tuottavana tekijänä vertailtaessa liiketalouden tutkintoja keskenään.

Harjoittelu asetettiin yhdeksi painopistealueeksi opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisiin tavoitesopimuksiin vuosille 2004–2006. Opetusministeriö tukee ammattikorkeakoulujen kehittämistyötä kyseisellä tavoitesopimuskaudella rahoittamalla ammattikorkeakoulujen yhteisiä verkostoja, joista harjoittelun kehittäminen (Harke) on yksi. Verkostoja toteutetaan kaikkien ammattikorkeakoulujen yhteistyönä, ja niissä on pyrkimys tietämyksen jakamiseen sekä mahdollisuuksien mukaan myös yhteisten näkemysten aikaansaamiseen.

Opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisissä tavoitesopimuksissa vuosille 2004–2006 päätettiin, että kaikki ammattikorkeakoulut osallistuvat koko ammattikorkeakoulujärjestelmää koskeviin verkostomaisiin hankkeisiin. Hankkeiden koordinointi vastuutettiin eri ammattikorkeakouluille. Harjoittelun kehittämishanke oli yksi hankkeista ja sitä koordinoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Hankkeessa ovat mukana kaikki ammattikorkeakoulut, koulutusalat ja koulutusohjelmat. Koska ammattikorkeakouluopintoihin kuuluvassa harjoittelussa toimivat yhteistyössä opiskelija, harjoittelupaikka ja ammattikorkeakoulu, haluttiin myös hankkeeseen edustajat kaikista näistä ryhmistä.

Hankkeen ohjausryhmässä ovat siten edustettuina ammattikorkeakoulut, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijajyhdistysten liitto SAMOK ry. sekä työmarkkinajärjestöistä EK, STTK, Akava ja Kunnallinen työmarkkinalaitos.

2. YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALAN TYÖRENGAS

Harjoittelun kehittämishankkeen keskeisin työ tapahtui työrenkaissa, joita oli kahdenlaisia: temaattisia ja koulutusalaakohtaisia. Temaattisia työrenkaita olivat ohjaus ja arviointi, rahoitus, harjoittelukäytänteet sekä innovatiiviset harjoittelukäytänteet. Temaattiset työrenkaat työskentelivät 1.9.2004–31.12.2005, ja niiden työn tuloksena valmistui *Suositus harjoittelusta, sen järjestämisestä ja terminologiasta*. Nämä suositukset olivat pohjana koulutusalaakohtaisten työrenkaiden työlle, joka alkoi vuoden 2005 alussa ja jatkui vuoden 2006 loppuun.

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan työrenkaan ydinryhmään kuuluivat Liisa Kairisto-Mertanen Turun ammattikorkeakoulusta (ryhmän puheenjohtaja), Liisa Aarnio Helia-ammattikorkeakoulusta, Margit Leskinen Kajaanin ammattikorkeakoulusta, Stefan Lindström Mikkelin ammattikorkeakoulusta, Seija Pasma Rovaniemen ammattikorkeakoulusta sekä Mika Kananen SAMOK ry:stä.

Työrengas aloitti työskentelynsä vuoden 2005 alussa ja työskenteli kahdenlaisella kokoonpanolla: ydinryhmällä sekä työseminaareilla, joihin osallistui ammattikorkeakoulujen henkilöstöä, opiskelijoita sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoita. Työrenkaan kaikki kokousmuistiot ovat luettavissa osoitteessa <http://www.cou.fi/harke/tietopankki/muistiot.asp>.

Työrengas kokoontui seuraavasti:

Kevät 2005 Työrengas kokoontui ydinryhmällä 21.3. ja valtakunnallisella kokoonpanolla 24.5. Turussa.

Syksy 2005 Työrengas kokoontui 11.11. Helsingissä.

Kevät 2006 Työrengas kokoontui 28.3. Kuopiossa.

Syksy 2006 Työrengas kokoontui 6.10. Helsingissä.

Kevät 2007 Valtakunnallinen. kaikille avoin päätösseminaari 18.1.2007 HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulussa

Työrenkaan työn tuloksena syntyi tämä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan raportti. Työrenkaan ydinryhmä on opiskelijajäsentä lukuun ottamatta osallistunut tämän raportin kirjoittamiseen. Ydinryhmän työstämää raporttia on käsitelty yleiskokouksissa, joihin on kutsuttu kaikkien ammattikorkeakoulujen edustajia. Tämä raportti täydentää Harke-projektissa tuotettua suositusta harjoittelusta, sen järjestämisestä ja terminologiasta.

Tässä raportissa on käsitelty ammattikorkeakoulujen yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan harjoittelun järjestämistä nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Harjoittelun kehittämishankkeen yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan työrenkaassa laaditut suositukset noudattavat pääosin harjoittelun valtakunnallisten suositusten linjauksia.

Suosistusten tarkoituksena on selkiyttää ja yhtenäistää ammattikorkeakoulujen yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan harjoittelujärjestelmää kansallisella tasolla. On järkevää, että ammattikorkeakoulut näyttäytyvät jatkossa harjoittelun toimintatapojen suhteen yhdenmukaisempana työ- ja elinkeinoelämälle. Selkeät ja yhdenmukaiset toimintatavat lisäävät koulutuksen tunnettuutta ja auttavat harjoittelupaikkojen hankinnassa.

3. SUOSITUKSET

Työryhmän tässä raportissa esittämät suositukset ovat tiivistetysti seuraavat:

Harjoittelu on nostettava sen laajuutta ja merkitystä vastaavaan arvoon muiden opintokokonaisuuksien joukossa.

Harjoittelupaikka on järkevää hankkia niin, että se tukee mahdollisimman hyvin opiskelijan omaa urasuunnittelua ja ammatillista kasvua.

Harjoittelua ei nuorten koulutuksessa hyväksiluet.

Harjoittelu tapahtuu opintojen etenemisen myötä riittävän pitkissä jaksoissa, monipuolisesti ammatillista kasvua ja opiskelijan työllistymistä tukien.

Harjoittelu on aina ohjattua. Ohjaus on prosessi, jossa toimivat yhteistyössä opiskelija, ammattikorkeakoulun ohjaaja ja työpaikan ohjaaja. Ohjauksen tavoitteena on opiskelijan oppiminen ja ammatillisen kasvun tukeminen.

Harjoittelujaksosta laaditaan etukäteen harjoittelusopimus ja harjoittelusuunnitelma. Harjoitteluun sisältyy oppimistehtävä, joka integroi sen osaksi opiskelijan muuta oppimisprosessia. Opiskelija raportoi päätyneestä harjoittelustaan ja arvioi samalla sen onnistumista ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti.

Harjoittelu arvioidaan aina ja arviointi perustuu harjoittelulle asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle.

4. OHJATTU HARJOITTELU YHTEISKUNTATieteiden, Liiketalouden ja Hallinnon alalla

4.1 Harjoittelun tavoitteet

Harjoittelun aikana opiskelijalla on mahdollisuus perehtyä ohjatusti erityisesti ammattiopintojensa kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. Hän voi soveltaa teoriassa opittuja tietoja käytäntöön sekä kehittää valmiuksia itsenäiseen työskentelyyn edesauttaen samalla oikeiden ammatilliseen kasvuun liittyvien asenteiden kehittymistä.

Harjoittelun tarkoituksena on:

I Tukea tiedollista kehittymistä

- perehdyttää opiskelija monipuolisesti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin työkokonaisuuksiin todellisessa työympäristössä
- antaa käsitys tekijöistä, jotka ovat tärkeitä organisaation kilpailukyvyllä
- motivoida opiskelijaa ja antaa valmiuksia ammattiaineiden opiskeluun

II Tukea käytännön työelämävalmiuksien kehittymistä

- tarjota puitteet opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen sekä ammatilliseen kasvuun
- valmentaa työelämän vaatimuksiin ammatillista osaamista syventämällä
- opettaa alan ammateissa vaadittavia tietoja ja taitoja sekä harjaannuttaa käyttämään tarkoitukseen sopivia työtapoja
- totuttaa täsmällisyyteen ja tarkkuuteen työtehtävissä, työaikojen noudattamiseen sekä rakentavaan käyttäytymiseen työtehtävissä ja työyhteisössä
- opastaa näkemään tehty työ osana laajempaa kokonaisuutta
- tutustuttaa organisaatioiden toimintaan, työnjakoon ja sosiaalisiin suhteisiin työpaikalla sekä opastaa työskentelemään ryhmän jäsenenä
- auttaa ymmärtämään kehittämisen merkitys varsinaisen työn tekemisessä

III Tukea henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä

- auttaa opiskelijoita työllistymään koulutusalaansa vastaaviin tehtäviin valmistuttuaan
- opastaa itsenäisiin työskentelytapoihin ja vastuullisuuteen
- ohjata ja kannustaa luovaan ongelmanratkaisuun, oppivaan ja tutkivaan toimintatapaan, vaihtoehtojen ratkaisujen etsintään ja kriittiseen, arvioivaan suhtautumistapaan
- tarjota niin monipuolinen elämyskokonaisuus, että harjoittelu koetaan mielekkäänä ja suhteessa siihen käytettyyn aikaan tuloksiltaan järkevänä opintokokonaisuutena

Suositus:

Harjoittelu on nostettava sen laajuutta ja merkitystä vastaavaan arvoon muiden opintokokonaisuuksien joukossa

4.2 Harjoittelu käytännössä

Liiketalouden harjoittelu on aina ohjattua ja laajuudeltaan pääsääntöisesti 30 opintopistettä. Harjoittelu on olennainen osa ammattikorkeakoulututkintoa, opintokokonaisuus muiden tutkintoon kuuluvien opintokokonaisuuksien tavoin. Opiskelija ei voi valmistua ilman harjoittelun suorittamista.

Harjoittelu suoritetaan koulutusalaan liittyvässä työympäristössä. Se voidaan suorittaa kotimaisissa tai ulkomaisissa yrityksissä, julkisyhteisöissä tai muissa soveltuvissa organisaatioissa kuten erilaisissa yhdistyksissä tai järjestöissä. Myös työskentely yrittäjänä soveltuu harjoitteluksi, ja on jopa suositeltavaa, mikäli harjoittelun muut ehdot täyttyvät.

Olennainen osa opintojakson järjestelyjä on, että opiskelija oppii etsimään, hakemaan ja lopulta hankkimaan itselleen oman alan työtä. Lähtökohtana on, että opiskelija hankkii harjoittelupaikkansa ensisijaisesti itse oman osaamisprofiilinsa ja urasuunnitelmansa mukaan. Tarvittaessa ammattikorkeakoulut tukevat ja auttavat paikan hankinnassa.

Työtehtävien tulee olla riittävän monipuolisia ja harjoittelun tulee muuttua edetessään haasteellisemmaksi ja vaativammaksi. Opinnäytetyön tekeminen harjoittelupaikan kehittämistarpeisiin on luonteva ja tavoiteltava jatko harjoittelulle.

Tradenomiopintojen kannalta on eduksi, jos opiskelijat kerryttävät harjoittelua ulkomailla tehtävänä harjoitteluna. Verkkovälitteinen ohjaus mahdollistaa kansainvälisessä ympäristössä tapahtuvassa harjoittelussa kiinteän yhteydenpidon opiskelijan ja ohjaajien välillä. Ammattikorkeakoulu tukee voimakkaasti opiskelijoiden hakeutumista kansainväliseen harjoitteluun.

Harjoittelun lisäksi opiskelija voi hankkia itselleen myös työkokemusta, joka on enemmän opiskelijan omasta tahdosta riippuva asia. On syytä korostaa, että opiskelijan kannalta on eduksi kartuttaa kesätyön avulla myös muuta työkokemustaan omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan. Harjoittelu ja työkokemus muodostavat merkittävän ja tärkeän osan opiskelijan omaa portfolioa ja edesauttavat opiskelijan työllistymistä tutkinnon suorittamisen jälkeen. Niiden avulla opiskelija voi ohjata uraansa ja ammatillista kasvuaan haluamaansa suuntaan.

Suositus:

Harjoittelupaikka on järkevää hankkia niin, että se tukee mahdollisimman hyvin opiskelijan omaa urasuunnittelua ja ammatillista kasvua.

4.3 Harjoittelun hyväksiluku

Aikaisempaa työkokemusta ei pääsääntöisesti hyväksiluetta harjoitteluksi.

Aikuisopiskelijoiden kohdalla osa harjoittelusta voidaan hyväksyä (VNA 352/2003, & 14) opiskelijan aikaisemman työkokemuksen perusteella korvaavana suorituksena henkilökohtaisen opinto-suunnitelman avulla. Korvaavuus osoitetaan työtodistuksilla ja muilla vaadittavilla selvityksillä.

Suositus:

Harjoittelua ei nuorten koulutuksessa hyväksiluetta.

4.4 Harjoittelun ajoitus ja kesto

Harjoittelu suoritetaan koulutusohjelman määrittelemänä ajankohtana joko osissa tai yhtäjaksoisesti. Harjoittelu voidaan jakaa opiskeltavan alan tehtävissä tapahtuvaan perusharjoitteluun ja ammat-
tiin orientoivaan syventävään harjoitteluun. On kuitenkin suositeltavaa, että harjoittelu tapahtuu opintojen etenemisen myötä riittävän pitkissä jaksoissa, monipuolisesti ammatillista kasvua ja opiskelijan työllistymistä, myös kesätöihin, tukien.

Harjoittelu on suositeltavaa suorittaa kokoaikaisena harjoitteluna. Opiskelijalta yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen keskimäärin vaadittava 1600 tunnin työpanos vastaa 60 opintopistettä. Harjoitteluun sovelletaan samaa periaatetta ja siten harjoittelun kokonaiskestoksi määräytyy pääsääntöisesti 20 viikkoa. Osa harjoittelusta on kuitenkin mahdollista suorittaa opiskelijan hopsin puitteissa myös osa-aikaisena. Harjoittelussa työaika määräytyy työaikalain (605/1996) ja kyseisellä harjoittelupaikalla sovellettavan työehtosopimuksen perusteella.

Ennen harjoitteluun lähtöä edellytetään, että opiskelija on suorittanut vaadittavat perus- ja ammat-
tiopinnot.

Suositus:

Harjoittelu tapahtuu opintojen etenemisen myötä riittävän pitkissä jaksoissa, monipuolisesti ammatillista kasvua ja opiskelijan työllistymistä tukien.

4.5 Harjoittelun ohjaus

On tärkeää, että opiskelijalle annetaan heti opintojen alkuvaiheessa kokonaiskuva työelämän osaamisvaatimuksista. Opiskelijaa ohjataan opinnoissaan, ainevalinnoissaan ja urasuunnittelussaan. Harjoittelun ohjaus on osa koko opiskeluajan kestävästä opiskelijan ohjauksesta, ja sen yleisenä tavoitteena on opiskelijan oppimisen sekä ammatillisen kasvun tukeminen.

Ohjausta tapahtuu ennen harjoittelua, sen aikana ja sen jälkeen. Ohjaus on tavoitteellista toimintaa, jossa huomioidaan opiskelijan lähtötaso, hänen itsensä sekä opetussuunnitelman tavoitteet.

Ohjaus voi olla osittain virtuaalista ja keskittyä prosessin ohjaukseen, jolloin sen tavoitteena on lähinnä kehittää opiskelijan omia itsearviointi- ja reflektointitaitoja.

Ammattikorkeakoulu on vastuussa sekä harjoitteluopintojakson järjestämisestä että vastuuopettajan nimeämisestä. Ohjauksessa toimivat yhdessä ja vuorovaikutuksessa opiskelija ja nimetyt ohjaajat harjoittelupaikasta ja ammattikorkeakoulusta. Ohjauksen toteutuminen opiskelijan oppimista tukevalla tavalla vaatii ammattikorkeakoulun ja työelämän kiinteää yhteistyötä ja yhteistä näkemystä ohjauksen tavoitteista ja toimintatavoista.

Ennen harjoittelua opiskelijalle annetaan riittävästi tietoa harjoittelusta ja ohjataan harjoitteluasioissa. Jokainen opiskelija kartoittaa oman osaamisprofiilinsa sopivan harjoittelupaikan valintaa varten.

Suositus:

Harjoittelu on aina ohjattua. Ohjaus on prosessi, jossa opiskelija, ammattikorkeakoulun ohjaaja ja työpaikan ohjaaja toimivat yhteistyössä. Ohjauksen tavoitteena on opiskelijan oppiminen ja ammatillisen kasvun tukeminen.

4.6 Harjoitteluprosessin kulku

4.6.1 Tehtävät ennen harjoittelun alkua

Opiskelija huolehtii harjoittelusopimuksen¹ laatimisesta harjoittelupaikan kanssa. Sopimus sisältää tavoitteellisen harjoittelusuunnitelman. Opiskelija hyväksyttää nämä sekä harjoittelupaikan edustajalla että ammattikorkeakoulun edustajalla. Jokaiselle opiskelijalle nimetään harjoittelun ohjaaja sekä harjoittelupaikasta että ammattikorkeakoulusta.

Harjoittelu voi olla sekä palkallista että palkatonta. Palkattomassa harjoittelussa opiskelija toimii harjoittelupaikassaan opiskelijana, kun taas palkallisessa harjoittelussa molemmat osapuolet, harjoittelupaikka ja harjoittelija, sitoutuvat sopimukseen ja siitä sovittuun vastikkeelliseen työhön. Palkallista harjoittelua pidetään yhteiskuntatalouden, liiketalouden ja hallinnon alalla tavoitteena.

4.6.2 Tehtävät harjoittelun aikana

Jokaiseen harjoitteluun liittyy vähintään yksi harjoittelupaikkaan, opiskelijan omaan kehittymiseen tai yrityksen kehittämiseen liittyvä oppimistehtävä. Harjoitteluun voi sisältyä myös muita oppimistehtäviä.

Harjoittelun alkaessa harjoittelija ja harjoittelupaikan ohjaaja tarkentavat vielä koko harjoitteluajan työtehtävät esim. tarkentamalla harjoittelusuunnitelmaa tai käymällä kehityskeskustelun. Tällöin vielä sekä harjoittelija että harjoittelupaikan edustaja voivat tuoda esille omia näkemyksiään, toiveitaan ja ideoitaan, jotta harjoittelun tavoitteet saavutettaisiin.

Opiskelijaa suositellaan pitämään harjoittelun aikana harjoittelupäiväkirjaa, mikä helpottaa raportoinnissa oman oppimisen arviointia.

Harjoittelijaa ohjataan koko harjoittelun ajan sekä harjoittelupaikan että ammattikorkeakoulun puolelta. Näin pyritään varmistamaan harjoittelun tavoitteiden saavuttaminen ja opiskelijan harjoittelu-
jakson muodostuminen antoisaksi.

¹ Harjoitteluun liittyviä lomakemalleja löytyy osoitteesta: <http://www.cou.fi/harke/tietopankki/tuotokset.asp>

On suositeltavaa, että ammattikorkeakoulun ohjaaja tekee ohjauskäynnin harjoittelupaikassa harjoittelun kuluessa.

4.6.3 Tehtävät harjoittelun päätteeksi

Harjoittelun päätyttyä opiskelija palauttaa ammattikorkeakoulun ohjeistuksen mukaisesti tehdyn kirjallisen harjoitteluraportin ja oman arvionsa sekä työnantajan arvion harjoittelusta.

Harjoittelusta pidetään palautekeskustelu tai -seminaari niin, että jokaisen opiskelijan harjoittelu käydään läpi ja opiskelija saa palautetta harjoittelusta. Parhaimmillaan myös harjoittelupaikan puolesta nimetty ohjaaja osallistuu palautetilaisuuteen. Opiskelija pyrkii hyödyntämään harjoittelukokemuksia jäljellä olevissa opinnoissaan ja urasuunnittelussaan.

Harjoitteluprosessi harjoittelijan toiminnan kannalta

Ennen harjoittelua	Harjoittelun aikana	Harjoittelun päätteeksi
Opiskelija - tuntee oman koulutuksensa ja tekee ohjatusti valintoja opinnoissaan oman urasuunnitelmansa mukaan - suorittaa vaaditut perus- ja ammattiopinnot - osallistuu harjoittelufooihin ja ohjaukseen - kartoittaa ohjatusti oman osaamisprofiilin - hankkii itse harjoittelupaikan - tekee harjoittelusopimuksen harjoittelupaikan kanssa ja hyväksyytään sen ammattikorkeakoululla - tekee tavoitteellisen harjoittelusuunnitelman ja hyväksyytään sen sekä harjoittelupaikan että ammattikorkeakoulun edustajalla	Opiskelija - tekee työtehtävien tarkennuksen harjoittelupaikan edustajan kanssa ja toimittaa tiedot oppilaitoksen edustajalle - suorittaa harjoittelun sopimuksen mukaisesti huomioiden • tavoitteet • vastuun oppimisestaan • vastuun toiminnoistaan • harjoittelutehtävien laadun - tekee harjoitteluun liittyvät oppimistehtävät - pitää harjoittelusta harjoittelupäiväkirjaa	Opiskelija - osallistuu palautekeskusteluun tai -seminaariin, oman harjoittelun arviointiin - palauttaa harjoitteluraportin ja muut mahdolliset oppimistehtävät sekä harjoitteludokumentit

Suositus:

Harjoittelujaksosta laaditaan etukäteen harjoittelusopimus ja harjoittelusuunnitelma. Harjoitteluun sisältyy oppimistehtävä, joka integroi sen osaksi opiskelijan muuta oppimisprosessia. Opiskelija raportoi päätyneestä harjoittelustaan ja arvioi samalla sen onnistumista ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti.

4.7 Harjoittelun resursointi

Harjoittelun laatua ja työ- ja elinkeinoelämäkontakteja voidaan kehittää ja parantaa parhaiten panostamalla harjoittelun ohjaukseen. Tämä edellyttää ammattikorkeakouluilta selkeää ja voimakasta panostusta harjoittelun ohjaukseen, opiskelijan urakehityksen ja ammatillisen kasvun tukemiseen sekä harjoittelupaikoissa käymiseen.

4.8 Harjoittelun arviointi

Harjoittelu arvioidaan aina asteikolla hyväksytty–hylätty. Harjoittelun arvioinnissa arvioidaan opetussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä opiskelijan itse asettamien tavoitteiden saavuttamista. Arviointia tapahtuu koko harjoitteluprosessin ajan ja se kohdentuu koko prosessiin: toimijoihin ja oppimisympäristöön. Arviointi on luonteeltaan kehittävää ja ohjaavaa. Sen tavoitteena on yhtäältä opiskelijan ammatillisen kasvun tukeminen ja toisaalta harjoittelutoiminnan kehittäminen. Arviointiin osallistuvat harjoittelija ja harjoittelun ohjaajat.

Opiskelija on päävastuussa oman oppimisensa arvioinnista. Itsearvioinnin tukena käytetään ohjaajien arviointia ja vertaisarviointia.

Harjoittelu katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun arviointikeskustelut on käyty ja kaikki harjoitteluun liittyvät dokumentit on palautettu ja hyväksytty.

Suositus:

Harjoittelu arvioidaan aina ja arviointi perustuu harjoittelulle asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle.

TRADENOMIOPISKELIJAN OSAAMINEN HARJOITTELUUN LÄHTIESSÄ

Tradenomin harjoitteluun lähdetään silloin, kun opiskelijalla on koulutusohjelman ilmoittama tarpeellinen määrä perus- ja ammattiopintoja takanaan.

Lähtiessään harjoitteluun tradenomi-opiskelijalla on perustiedot

- yrityksen toiminnasta ja toimintaympäristöstä
- tietotekniikasta ja tavallisimmista toimiston työkaluohjelmista
- oman erikoistumisalansa mukaisesti markkinoinnista, taloushallinnosta, henkilöstöhallinnosta, logistiikasta tai kansainvälisestä kaupasta ja valmiudet soveltaa oppimiaan tietoja saamiinsa työtehtävissä
- oman yritystoiminnan suunnittelemisesta
- opiskelemistaan vieraista kielistä

Lisäksi harjoitteluun lähtevä tradenomi-opiskelija osaa

- tarttua toimeen ja viedä aloittamansa työtehtävät päätökseen
- oppia saamistaan työtehtävistä ja kehittyä niiden mukana
- työelämässä vaadittavia viestinnän taitoja
- suunnitella ja toteuttaa pienimuotoisia tutkimuksia ja analysoida tuloksia
- seurata oman alansa kehitystä
- asennoitua myönteisesti elinikäiseen oppimiseen

ODOTUKSET HARJOITTELUPAIKALLE

Työnantaja:

- Sopii harjoittelun tavoitteista yhdessä opiskelijan kanssa ja nimeää hänelle työpaikkaohjaajan.
- Perehdyttää opiskelijan työhön ja työyhteisöön.
- Tarjoaa riittävän monipuolisia ja harjoittelun edetessä haasteellisemmaksi ja vaativammaksi muuttuvia työtehtäviä.
- Edesauttaa opiskelijaa saamaan kokonaisvaltaisen käsityksen organisaation toiminnasta ja siellä tehtävistä töistä esim. työkiertoa käyttäen.
- Sopii oppimis- tai kehittämistehtävästä opiskelijan kanssa.
- Keskustelee mahdollisesta opinnäytetyön aiheen löytymisestä työpaikalta.
- Keskustelee opiskelijan onnistumisesta harjoittelun aikana ja sen päättyessä.
- Osallistuu mahdollisuuksien mukaan ammattikorkeakoulun harjoittelun ohjaajan ohjauskäyntiin yhdessä opiskelijan kanssa.
- Kirjoittaa harjoittelu / työtodistuksen ja arvioi opiskelijan harjoittelun sekä siihen liittyvän oppimis- tai kehittämistehtävän onnistumisen.
- Halutessaan lukee opiskelijan kirjoittaman raportin
- Maksaa opiskelijalle harjoitteluajan palkkaa